

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kérésre visszafizet
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Lukács miniszterelnök.

(—a.) Miután a magyar parlamentnek összes számbavehető pártjai ismételtelen és egyértelműleg kikosarozták Lukács Lászlót — tegnap a király kinevezte őt miniszterelnökké. Ez a leghivebb signaturája a mai magyar politikai helyzetnek.

Kilenc hónapos vergődés után a kabinet, — parlamenti — és pártválságok egész hosszú sorozata után, van végre az országnak kinevezett miniszterelnöke, akinek nincsen pártja a parlamentben.

Hogy milyen programmal jön az új miniszterelnök? — még nincs közhírré téve. De valószínűleg vállalkozik véghezvinni mindazt, amire a király és a nemzet bizalmát bíró kormány és az őket támogató, koalícióban egyesült pártok nem voltak képesek. Indemnitást, költségvetést, Balkán-szerződést, bankprovizóriumot, választói reformot, Drednaught-hajókat, Parsival-repülőgépet, annexiók költséget, bosnyák alkotmányt — — — egyszerűen mindent, amit tőle Bécsben kívánnak.

Más kérdés aztán, hogy fog-e egyál-

talán sikerülni ez a vakmerő vállalkozás, továbbá minő eszközökkel, hogyan és minő áron?!

Az új miniszterelnök eleinte bizonyára szerénykedni fog. Hogy ő csak átmenetileg óhajta vezetni az ügyeket. Csak alkotmányos miniszterelnök akar lenni, miután pedig a mostani parlamentben nincs párt, amelyre támaszkodhatnék, választani fog s erre kér rövid indemnitást az országgyűléstől. Ettől úgy látszik a képviselőház többsége nem fog idegenkedni, még talán Justhék sem fogják megakadályozni, akik pedig obstrukcióra készültek a Wekerle-kormány indemnitása ellen. Majd a választás után ám vegye át a többség a kormányzást.

Meddig fog ez az állapot tartani? — ki tudná megmondani?! De akármeddig is, addig rendeleti uton sok mindent el lehet intézni, főleg a kellemetlen dolgokat, például a romániai szerződést, a bosnyák alkotmányt és bevégzett állapotot lehet teremteni országgyűlés nélkül is sok más egyebekben, mint ezt a Fehérvári-expediens megmutatta, alkalmas praecedens alkottván Lukácséknak. Talán még a bankprovizórium dolgában

is foganatosíthatnak olyan intézkedéseket, amelyek után az összeülő országgyűlés vakarhatja a füle tövét, de változtatni rajtuk már nem állván hatalmában, nem tehet majd egyebet, mint utólag becikkelyezi azt.

Alig járunk messze a valóságtól, ha azt véljük, hogy nincs is más célja ennek a különben kilátástalan kísérletnek, mint a legkényesebb dolgokban bevégzett tények elé állítani az új országgyűlést. Akkor azután jöhet akárki, aki a választáson győztes lesz: Justhék, szabadelvűek, vagy akár a nemzetiségiek. Annak a többségnek úgy sem lesz más dolga, mint átvenni és rendezni Lukács örökségét.

Ide juttatja az országot a paktum megszegése, a koalíció oktalan felborítása és a parlament legnagyobb pártjának céltalan megbontása.

Most már igazán kérdezhetjük egymástól: ezért kellett mindennek történnie, hogy megnyíljen az út Lukácsék előtt?!

A főpapi hagyatékokra felügyelő bizottság kinevezése. A királyi adományozásból egyházi javadalmat élvező római és

„TISZÁNTÚL” TÁROZÁJA.

Szilveszter-este.

Vége már a hálaadó litániának. Tömjénilattal a rubáján, sűrű rajokban hullámszik ki a templomból a nép. Lassan, méltóságteljesen haladnak le a harminc egynéhány lépcsőn a meglelt emberek, asszonyok. A lányok, legények csoportja annál hangosabb. De hát így szokott az lenni, míg az ember fiatal...

Negyedóra mulva már egy lélek sincs a templom tájékán. Csak a plebános, aki most lép ki a sekrestye ajtaján. Nyugodt tekintetű, szelíd arcú, javakorbéli férfi. Megáll kedvenc diófája alatt, ahonnét tiszta napokon, derűs időben oly messzire ellátni s ahol oly sokszor készülget prédikációra. A ritka, szinte megható csöndben belenéz az esti csillag fényébe. Mintha az ujesztendő évszámát keresné benne. Azt, hogy: ezerkilencszáztiz.

Aztán elgondolkozva lépeget a dombról lefelé. Hopp! A templom ajtaja éppen akkor csapódik, csukódik. A papnak eszébe jut valami. Visszatordul s a templomajtó felé siet. Valami eligazítani valója akad az öreg harangozóval.

— Mondtam kednek, János!...

Ennyi messzire elhallatszik. Tisztán ki lehet venni a szavából. A többi elvész a leve-

gőben. Nem baj. Ugyis csak amolyan ujesztendői utbaigazítás az egész. Semmi egyéb. Elég, ha az öreg János tudja s betartja. Senki másra nem tartozik.

A plebános is elrendezett mindent. Szapora léptekkel iparkodik hét lefelé a templom dobján s egy-kettőre benyit a parókia kiskapuján. Fűrgé szökelléssel melette terem — a Rajta. Hatalmas komondor, az egész környék rettegett réme. Most ott lapul meg alázatosan, hízkelkedve a gazdája revendája mellett.

— Puff!...

Valami rozsdás, dióverő puskából nagy dörrenés. A házórző vonításba kezd.

Ennyire hát volnánk. Az első ujesztendei puffanás elhangzott már. Lesz még utána több is. De mennyi! Sebaj. Egyiket sem büntetik, Nem hallja meg a szolgabíró. Nem ám, mert nem is akarja.

Ez jár a pap eszébe s mosolyogva megy a szobájába. Már ahogy belépett, kezdi magáról letejtetni a fekete cingulust s hamarosan átöltözik. Jó szivarra gyújt azután s derűs arccal bontogatja az újévi postát, Rokont, jóbarát, üzletember, egymásután kívánja a boldog ujesztendőt a sokféle íráson.

— Csingiling...

Egyszer csak csilingelés hallik. A két szép, kövér almásszürke most röpi haza a szánou a káplánt a filiából. Kedves, pirosarcu barna fiatal pap a káplán. Mélységes tüzzel a szemében.

A meggyőződés ereje ég, a lelkesedés lángi lobog benne.

— Csakhogy megjött! mondja a plebános a jó meleg bárányszőr-bundából kibontakozó káplánnak. Öltözzék át egy-kettőre. A vendégeket minden pillanatban várhatjuk.

Csakugyan. Fertályóra nem sok, de alig telik el, már is beköszöntenek. Hangos lesz a fűrgés s a tágas ebédő izélesen terített asztalt hamarosan körülülük.

Együtt van az egész falusi intelligencia. Még a püspök kasznárja is eljött. Pedig amolyan zsémbes, magának való özvegyember más-különb. A mi a fő, a viruló szép leányát is elhozta. Nem kis öröme a fiatal jegyzőnek, aki válgig arra kérte a káplánt, hogy az asztalnál a »kasznár Margit« mellé ültesse.

Sugárnövésű, ringójárású szőke leány ez Margit. A városban iskolázott, az angolkisaszonyok zárdájában. Nagyon kellemes a modora. Valami vonzó dallamosság van a hangjában. Tömjött, sárga a haja s amikor rásüt a nap, vagy ráhull a lámpafény, mintha aranyabroncs fonná körül a formás fejét. Bolondul is utána a nótárius, aki most asszonyt keres, házasodni készül.

A társaság többi tagja is rokonszenves.

A kántorné csinos asszonyka. Igaz, kissé hizsának indult már s most is erősen bekeletet fűznie magát, hogy rávehesse a selyemderékot. A falujában azonban úgy mondják, ez a

KOBRAK

cipő - különlegességek

Fuchs Miklósnál,

Nagyvárad, Szent László-tér 1.

Telefon: 847. szám.

görög katolikus főpapok elhalálása után a javadalmi törzsvagyon elkülönítése, valamint a hagyatékok rendezése fölött végrehajtási joggal felruházott vegyes bizottság tagjaivá a válás és közoktatásügyi m. kir. miniszter elnökletével az 1910. esztendőre kinevezettek: *Bélyei Rickl* Gyula miniszteri tanácsos az igazságügyi miniszterium, *Pechata Endre és Fancsikó István* kir. kuriai bírák a Kuria, *Wieland József* osztálytanácsos a pénzügyminiszterium és *Tonhazy Gyula* miniszteri tanácsos a vallás és közoktatásügyi miniszterium részéről.

Lukács László kinevezése.

A válságban fordulat történt. Nem valami öröndetes fordulat, de legalább a bizonytalanságnak vége. Az eddigi kormány megszabadul kínos és fonák helyzetéből s a szövetkezett pártok viszonyerik teljes akcióképességüket. Lukács vállalkozása tehát tisztábbá tette a jelent; de a jövő épp oly bizonytalan, mint volt. Mert hogy Lukács miniszterelnöksége alatt a zavar csak nőni, a korona és anemzet közli feszültség csak erősödni fog, az kétségtelen. Nem a béke útján járunk, sőt a békétől messzebb állunk, mint állottunk a válság kezdetén.

Tudósítónk a következőket jelenti:

Lukács Bécsben.

Délelőtt féltizenegy órákor lépett be Lukács László designált miniszterelnök a király dolgozószobájába. Megkezdődött az az audienca, amelytől az egész politikai világ a döntő fordulatot várja.

Lukács László, aki tegnap este hét órákor

érkezett Bécsbe, még az este *Daruváry* kabinetirodai osztályfőnököt fogadta és vele hosszabb ideig tanácskozott. Ezen a tanácskozáson készítette elő Lukács mai audienciájának anyagát. Bécsi jelentések szerint Lukács azzal az impresszióval ment a királyhoz, hogy a koalíció pártok vezetői hajlandók két hónapos indemnitást adni egy átmeneti kormányra, hogy annak ilyen módon alkalma legyen a parlamentáris megoldást létrehozni. Ez a kormány első sorban a jelenlegi képviselőházban fog többséget keresni. Ha ez sikerül, akkor hozzáfog annak a munkaprogramnak megvalósításához, amelyet ennek a parlamentnek kell még végrehajtania, ha azonban ez nem sikerül, akkor föloszlatja a képviselőházat és új választásokon igyekszik magának többséget toborozni. Lukács László azzal ment az audienciára, hogy előterjesztései alapján megkapja miniszterelnöki kinevezését s azután nyomban megalakítja kormányát, amely nem lesz csonka kabinet, hanem az összes tárcákat betölti részben a régi szabadlevű párt tagjaival, részben pedig magasállású tisztviselőkkel. Ez a kormány természetesen átmeneti jellegű lesz, amely akkor fog parlamentarizálódni, ha vagy megegyezik a mostani képviselőház többségével, vagy pedig az új választásokon szereznek tagjai mandátumot. A bécsi jelentések még azt is hangsúlyozzák, bizonyára azért, hogy a mandátumért aggódó képviselőket megnyugtassák, hogy Lukács László semmiképpen sem kívánja a képviselőházat feloszlatni, a parlament tehát maga tartja kezében saját sorsát.

Ezek a jelentések számonak be az audienca előtti hangulatról, amelyhez még hozzá kell fűzni, hogy *Rakovszky* István is Bécsben van, s hogy egy nyilatkozata szerint ő azt tartaná helyesnek, ha azonnal elrendelné az új vá-

lasztásokat s azzal a jelszóval »48 vagy 67« addig választatnának, amíg a többség egységesen kialakul.

Lukács a királynál.

Lukács László egynegyed tizenegy órákor eltávozott a Saccher-szállóban levő lakásáról és a Burgba ment, hol a király fél tizenegykor kihallgatáson fogadta. Lukács jelentést tesz a királynak a pártvezérekkel folytatott konferenciái eredményéről és átveszi a király döntését. Jól informált körök véleménye szerint felettébb valószínű, hogy a király Lukács Lászlót, aki eddig csak mint designált miniszterelnök szerepelt, a mai kihallgatáson formálisan is magyar miniszterelnökké fogja kinevezni.

Lukács László a megbízásáról.

Lukács László audienciája ötnegyed óra hosszat tartott. Az audienca után Lukács visszatért a Saccher-szállóba, ahol a hírlapírók előtt a következő nyilatkozatot tette:

— Öfelsége előterjesztéseimet kegyesen elfogadni méltóztatott és megbízott azzal, hogy a *kabinetalakítási munkálatokat elvégezzem*. Ezek befejezése után pár nap múlva újra Bécsben lesznek, hogy ismét előterjesztéseket tegyek.

Lukács László miniszterelnök délután fél három órákor visszautazik Budapestre.

Lukács — miniszterelnök.

Lukács Lászlót a király mai kihallgatásán formálisan kinevezte miniszterelnökké és megbízta az új kabinet megalakításával. Lukács délután két órákor visszautazik Budapestre, megalakítja kabinetjét és néhány nap múlva ismét

ELSŐRENDŰ JÓ ZONGORÁK
pianinók, tűzmentes kasszák,
alkalmi dísz tárgyak

Wallerstein Ferencz
butornagykereskedésében
ZÖLDFÁ-UTCZA. 19-34.

kövértség jól áll neki. Mint rendszerint, most is felette beszédes. S éppen a kedvenc témáját magyarázza a türelmes osztálytanítónak. Azt a nagy napot részletezi, amikor ő bérnálóskor a kegyelmes püspök asztalára süttöt-tőzött. Bizony!

A hetyke bajusku főerdész, aki szörnyen hű a karcu derekára, az osztálytanítónővel kedélyeskedik. Eppen őzderék van az asztalon a hagyományos áfonyával. A kis tanítónő incselkedő szempillantással mondja a jágernak:

— Nem sajnálta ezt a szegény kis őzikét?

Tudni kell, hogy az őzet a főerdész lőtte. A vadász ránéz a lányra. Hamis fekete szemek van a kicsikének.

— Hát nem. De, ha tudom, hogy ilyen édes kis őzike sajnálja, mint maga Rózsika, akkor bizonyonnyal megkegyelmeztem volna neki.

Véletlenül eszond van az asztalnál. A többiek is oda figyelnek. Hallják a diskurzust, a bókot s mosolyognak. Rózsika fülig pirul s zavartan legyint a kezével:

— Oh, maga...

Persze, de hogy is haragszik. Az incselkedés nagyon is jól esik neki.

Minden fogásnál jobban emelkedik a hangulat. Már a zárkózott kasznár is kezd közvetlen lenni. Neki a világpolitika a vesszőparipája, ha úgy nagyrítván megered a nyelve. Hát pedig

most megeredt. A szegény káplánt untatja az annekszióval.

— Mert tudja kérem, tisztelendő ur, ha az az Aehrenthal...

A kántornak, aki a postát is kezeli, szintén megvan a maga hagyományos beszélgetési anyaga, amiről órákig el tud trécsélni. Ojje, két ilyen örök témája is van. Egyik a fonómika. A másik a postaforgalom. Terelgeti is már feljűk a szót. A plebános azonban ismeri már a dörgést s idejekorán eleje harangoz a fergetegnek. A kántor éppen aznap vette föl a mezővároskában a papi szedecimálét az adóhivatalban, elkezdte hát kérdegetni a kis város pletykái felől.

Vigan telik-mulik így az idő.

Pohárköszöntők hangzanak el. Pókhá és nyaku üvegek ürülnek ki. Poharak csengnek. Nevetgélés tölti be a szoba levegőjét. A magas, jól fűtő cserépkályha kitűnő meleget áraszt. A papirernyős függőlámpa barátságos fényt hint szerte-szét. A falról a finom kivitelű szentképek mintha jóságosan mosolyognának.

Nini. Már asztalt bontanak. Bodor szivarfüst kavarg s a plebános az ő kedvenc virágaiból, a fehér krizantémumokból, amiket féltő gonddal ápol, minden vendégének juttat egyet. Ritka dolog, figyelmes ajándék télviz idején.

Csak tíz óra még. Messze van az éjtél — az ujesztendő.

Szép szongora helyezkedik el a vendégszobában. A házigazda muziká is ember. A »kasznár Margit« tessékeli a zongorához. Nagyon jól játszik. Az osztálytanító ügyesen kezeli a vonót. A főerdésznek meg fűlbemászó hangja van. Nem is kéretik magukat. Befelognak. Hangversenynek is beillik, olyan szép a muzikájuk, az énekük...

Aztán gombóc főzés következik a konyhában sok cédulával, sokféle névvel, vidám kacagással, hangos bahotával.

— Öntsünk ólomot! — indítványozza Margit. És hát persze, öntenek. Hogyis ne! Hiszen Sülveszter estéje van, vagy mi?

És következnek a kombinációk, találgatások a kanálba öntött, megolvadt ólom fali árnyékából.

— Jótoll. Határozottan az — mondja a meggyőződés erejével a szerelmes nótárius a »kasznár Margit« ólmára.

A Rózsikára pedig mindenki azt mondja, hogy — szarvas.

Hát persze, mi is lehetne más... A főerdész mosolyog s a bajuszát harapdálja.

Éjfélre jár az idő. A társaság megletezik.

Még egy kocintás, egy-egy kézsorítás.

— Áldás, béke bőven, az új esztendőben... Tizenkettőt kong a toronyóra s mindenki hazatérő iparkodik.

Helvey Lajos.

megjelenik Bécsben, hogy a királynak jelentést tegyen.

Lukács kabinetje.

Lukács László félháromkor visszautazik Budapestre és nyomban megteszi a lépéseket a kabinet megalakítására. A kabinet, amely *csónka lesz, parlamenten kívüli, szürke embe- rekből alakul meg.* Lukács László a miniszter- elnöki tárcán kívül a pénzügyi a földművelés- ügyi és a kultusztárcát is vállalja. A király személye körüli miniszteri tárcát hir szerint gróf Szápáry Lászlónak, a kereskedelemügyi tárcát gróf Serényi Bélának, a honvédelmi tárcát Hoffmann Hugó altábornagynak szánta. A miniszter államtitkára Rosenberg Gyula lesz. Lukács a visszaérkezése után tárgyalni fog a *Fusth-párttal*, amelynek azt az ajánlatot teszi, hogy adjon a kormányba *ellenőrző államtitká- rokat*. A kormány két hónapi indemnitást kér, amelyet meg fog kapni.

Bécsi hangok.

Lukács kinevezésével kapcsolatosan a bécsi lapok is úgy nyilatkoznak, hogy ezzel korán sincs még rendezve a válság, mert oly nagy akadályok merültek fel a legutóbbi tárgyalások alkalmával, hogy még remény sincs a végleges rendezésre. Hogy kik lesznek az új kabinet tagjai azt még most nem lehet tudni. Valószínű, hogy Lukács csak pártpolitikusokat fog a kabinetbe belevonni, ezek a politikusok pedig 67-esek lesznek. A Lukács-kormány csak átmeneti jellegű lesz. Ha Lukács újabb tárgyalásai, melyeket rövid idő alatt meg fog tartani nem vezetnek eredményre, úgy fel fogja osztatni a Házát.

Az átmeneti kormány.

A Lukács-féle kabinet tagjaiul tegnap este, mint pozitívumot beszéltek, hogy Hoffmann Hugó, Jakabffy Imre és Vucsetics Sándort nevezi ki a király. A kabinet mindenesetre csak átmeneti lesz. Erre vonatkozólag Lukács László egy újságíró előtt a következőket mondta:

— Most hozzá fogok a kabinet alakításához. Hogy kiket fogok ez ügyben felkeresni, azt már az illetőkre való tekintettel sem mondhatom meg. A kormány csak átmeneti lesz.

Harc a kórház tervei körül.

A Magyar Mérnök Egyesület határozata.

A biharmegyei új köz-kórház terveinek ügye a megyeházán már teljes elintéztést nyert s a közgyűlés határozatának jóváhagyása szükséges csupán, hogy a végleges tervek alapján végre megkezdjék az új kórház építését. Amíg itt a megyénél oly simán bár, de nagy lassúsággal halad az ügy, addig a fővárosban alapos kis háborúnak lett az előidézője, melyben nincs kizárva, hogy még az igazságszolgáltatásnak is nagy része lesz. Ezt a háborút maguk a pályázó mérnökök idézték elő s oly annyira élére

állították a dolgot, hogy már a személyeskedésig is eljutottak.

Az esetről tudósításunk a következő:

Biharmegye a kórház terveinek elkészítésére tudvalevőleg pályázatot hirdetett, azzal a kikötéssel, hogy a pályadíjnyertes tervek kidolgozásával a törvényhatóság a pályázók bármelyikét megbizhatja, tehát nem kizárólagosan az esetleges első díjat nyert pályamű szerzője tarthat arra igényt.

A juri tudvalevőleg az első díjat Schoditsch Lajosnak ítélte. A kidolgozásra újabb pályázatot hirdetett, amikor Schoditsch Lajos 40000 koronáért volt hajlandó felvállalni a tervek elkészítését s az azzal járó más munkálatokat. E pályázatban azonban részt vettek Kaszab Miklós és Mocsányi Károly építészek is, akik a »László-király« jeligés pályázattal dícséretet s egy kisebb jutalmat is kaptak az első pályázat alkalmával.

Emiatt a pályázat miatt tört ki aztán a háború.

Schoditsch Lajos pályanyertes mérnök jelentette Kaszabékat a Magyar Mérnök és Építész Egyesülethez, amelynek építési osztálya mult hó 13-án Nagy Virgil elnökletével ülést tartott s igen szigorú bírálat tárgyává tette a panaszt.

Schoditsch Lajos ugyanis úgy tüntette fel az ügyet, mintha Kaszabék az első pályázattól teljesen távolállottak volna. Azt is panaszt tárgyává tette a feljelentő, hogy Kaszabék a második pályázatnál 24000 koronáért vállalták el a tervek kidolgozását és hogy ezt az ajánlatot is akkor tették már meg, amikor tudták, hogy a kórház építetői és Schoditsch Lajos között a megállapodás már megtörtént.

A 24000 koronát másodsorban kifogásolták Schoditsch s azt állította, hogy az tarifán aluli összeg.

A Magyar Mérnök és Építész Egylet december 13-án tartott ülésén a bepanaszolt Kaszabékat valósággal erkölcsileg kivégezték. — Többek között az elnök a panaszra vonatkozólag Kaszabék eljárását kalózkodásnak és tisztességtelenségnek nyilvánította.

Az egyesület tulszigoru határozata folytán Kaszab és Mocsányi építészek azonnal megtették a kellő lépéseket a feljelentésben felhozott panaszok megcáfolása iránt. Elfogadható bizonyítékokkal igazolták, hogy az első pályázatban részt vettek, tehát joguk volt a kidolgozásra is pályázni. A kifogásolt 24000 korona tarifán aluli összegre pedig Kaszabék azt adják elő, hogy ők azért vállalták ily olcsón, mert a tervek kidolgozását nem drága munkaerő útján, hanem maguk akarták elvégezni. Azt pedig, hogy ők a kidolgozás iránti pályázatukat azután adták volna be, amikor már a megye megállapodásra jutott volna Schoditsch Lajossal, az alispán értesítésével cáfolják meg.

A kalózkodás és tisztességtelen kifejezésekért a két megsértett mérnök most igen szigorú hangu levelet intézett Nagy Virgilhez a mérnök-egylet elnökéhez, hogy azokat vonja vissza és az előadott bizonyítékok alapján az egyesület szigorú határozatát, melynek alapján Kaszabék erkölcsi halottaként szerepelnek, változtassa meg. Az esetben, ha a visszavonás, illetve Kaszabék rehabilitása meg nem történék, úgy a törvényszék elé viszik az ügyet s ott keresnek elégtételt.

A két bepanaszolt mérnök mindenüvé elküldte az ellenük felhozott vádak cáfolatát, ahol érintve van tekintélyük.

Szegényház — fényüzéssel.

Ha nem az egykor, sőt egyes dolgokban még most is rivális Debrecen kereszteit volna el bennünket pakfong városnak, azt hinnők, hogy olyan valakitől kaptuk ezt az ékes jelsőt, aki jól ismer bennünket s tudja, hogy mennyire idült betegségünk a nagyizolás. Ebben a korszakban különösen a város ügyeinek vezetői szenvednek.

Egy évtizednél régebben készülünk megoldani a szegényügyet, de még hozzá sem fogtunk, mert hiányzott a szükséges pénz. Egy áldott emlékü emberbarát: id. Rimanóczy Kálmán fejedelmi hagyatéka folytán most már a pénz is meg lenne, de a kérdés megoldását akadályozza — a nagyizolás.

Budapesten a szegényházat fenntartják abban a keretben s olyan berendezéssel és szervezettel, amely teljesen megfelel a célnak, hogy a szegények egyszerű, de tiszta elhelyezést, a kisebb igényeknek megfelelő, de tápláló egyszerű ellátást nyerjenek.

Akik a földön járnak s nem a »kost was kost« alapján akarják a kérdést megoldani, arra az álláspontra helyezkedtek, hogy a városi szegényház céljaira nem szükséges modern palota, hanem egy tágas, egészséges földszintes épület is megfelel, amely a város külső részén, lehetőleg kert közepén legyen, ahol a munkakiróbb szegények szórakozást, foglalkozást találhatnak.

A városi tanácsban azonban a nagyizolás győzött. Modern, nagyszabású emeletes palotát akarnak emelni a szegényház céljaira. Igaz, hogy erre nem a Rimanóczy-hagyatéka jövedelmét vennék igénybe, hanem a szegényház épületét és berendezését a városi pénztár fedezné. Szép a városi tanácsnak ez a nemeslelkűsége és áldozatkészsége, de jó volna arra is ügyelni, meddig mehetünk el a város polgárainak megterhelésénél, mert könnyen valóra válhat, hogy majd azután az a modern, nagy szegényház is szűk lesz.

És hogy félre ne értessünk, nem azt kifogásoljuk, hogy a szegényházat nagyra építse a város, de céltévesztettnek, nagyizolásnak tartjuk azt, hogy luxusépületet csináljunk a szegényeknek, mert ez sokba kerül s annál kiívőbb lenne a szegény, becsületes munkája után is nyomorgó polgárságunk százaival szemben.

A szegényház felállításánál nem szabad figyelmet kívül hagyni azt sem, hogy ma miből tartja fenn magát az a sok szegény, akiket a szegényházban el akarunk helyezni. Bizony ennek jó része koldulásból él. Sez alól még azok egy részét sem lehet kivenni, akiknek ma néhány koronát ad havonként a város. Ebből a segélyből ugyanis nem tudnának megélni, mert kenyérre sem elég s a többi szükségességeket a kőnyöradományokból pótolják.

Hu feltevés tehát, hogy a szegényház révén kevesebb lesz a koldus. Ha százat bevon a szegényház, kerül helyette még annyi, mert városunk valóságos menedékhelye a dologke- rülőknek, csavargóknak. Ha egy szép napon

Nagy alkalmi kiállítás! Megérkeztek az összes ujévi szebbnél-szebb gyermekjátékok, ajándék- és disztárgyak, melyek már kivannak állítva a vevő közönség megtekintésére. A mai naptól kezdve az alkalmi vásár megkezdődött. Az idén különös olcsó árakat élvez a vevőközönség.

Friss és Társánál

Korona és fillér-bazár, Nagyvárad.

Rákóczi-ut.

Telefon 130.

Telefon 130.

minden koldust, dologkerülőt, csavargót összetudna fogni a rendőrség, kitűnne, hogy azoknak legalább 50 százaléka idegen. Ezen pedig csak a bejelentőhivatal felállításával és erős rendőri szigorral lehetne segíteni. Mert jóllehet, hogy a csavargók nem nagyon igyekeznek a bejelentéssel, de ahol ilyen alakok meghuzódhatnak, annak kikutatására van elég módja a rendőrségnek s gyakori razziaik, a menedékhelyet adók kérlelhetlen büntetése nagyon megrikítaná az ilyen dugasz helyek számát.

A Rimanóczy-hagyaték évenként mintegy 40000 koronát jövedelmez, a város eddig 18000 koronát adott évenként a szegényügyre s más alapokból is jut e célra néhány ezer korona, tehát a városnak a szegényügyre mintegy 62,000 korona áll évenként rendelkezésre. Ez oly nagy összeg, hogy abból nagyon sokat tehet a város, de nem luxussal, hanem a szegényházhoz illő egyszerűséggel.

UJDONSÁGOK.

Kérjük igen tisztelt vidéki olvasóinkat, hogy előfizetéseiket mielőbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében e miatt akadály törtenjék.

* **Személyi hír.** P. Bus Jakab jezsuita tartományi főnök f. hó 6-án, csütörtökön Nagyváradra érkezik, hogy a nem régen megalakult »Urak Mária Kongregációjá« nak ülésén személyesen vehessen részt.

* **Külön kiadásunk.** A politika nagy eseményéről, Lukács László kinevezéséről a *Tiszántúl* külön kiadásából értesült Nagyvárad közönsége. Már a kora délutáni órákban szét-hordták a külön kiadást, mely a nevezetes eseményt a városnak tudomására hozta. A külön kiadást hamarosan elkapkodták és lapunk gyors hirszolgálatát folytán az egész városban élénk megbeszélés tárgyát képezte a politikában beállott fordulat — és a bizonytalan jövő.

* **Szilágyi Dózsa előadása.** Nagyszámu közönség előtt tartott tegnap előadást Szilágyi Dózsa prem. rendi tanár a Katolikus Kör vetítő estélyén. Az előadásnak célja volt megcáfolni azokat a tendenciózus hamisításokat, amelyekkel lépten-nyomon találkozunk az ember s a melyek tudományos álarc alatt támadják a vallás alapjait. Szilágyi Dózsa az igazi tudományosság eszközeivel mutatta ki ezeknek az elméleteknek tévedéseit, fogyatékosságait s azt, minő gyenge alapon állnak az ember eredetéről materialista szempontból felállított és terjesztett teoriák. Az előadásnak igen jó kísérői voltak a sikerült vetített képek. A közönség a lendületesen előadott fejtegetéseket mindvégig feszült figyelemmel hallgatta s az előadást lelkesen megtapsolta. A legközelebbi vetítő estély jövő kedden lesz, amikor Szilágyi Dózsa Párisról fog előadást tartani.

* **Katonai kinevezések.** A király Polgári István, Gräber Gyula, szunyoghi Szunyogh Zoltán és Gräber Miklós a 7-ik huszárezredbeli tartalékos zászlósokat tartalékos hadnagyokká nevezte ki. Továbbá Szintay Lajos, Ciacán Virgil, Bunyitai Jenő, Vertán Emil, Cosma János és Zoltán Jenő 19-ik táborigád tüzérezredbeli zászlósokat tartalékos hadnagyokká nevezte ki.

* **Kitüntetett művészek.** A m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter a hazai művészek kitüntetésére alapított és a magyar országos képzőművészeti társulat mostani téli kiállításán kiosztásra kerülő állami aranyérmek közül egy nagy aranyérmel Róna József szobrászművésznek »József és Potifár« felesége című szobrára, egy kis aranyérmel Mendlik Gszkár festőművésznek »Zivatar a bisquáai öbölben« című művére, egy másik kis aranyérmel pedig Glatter Gyulának a 14. kat. sz. alatt kiállított női arcképére adományozta.

* **A polgármester meggyógyult.** Mint örömmel értesülünk, Rimler Károly polgármester egészségi állapotában javulás állott be s ma már átveszi hivatalának vezetését.

* **Elhunyt egyetemi tanár.** Mint részvétellel értesülünk dr. Simonkay Lajos nyugalmazott főgimnáziumi tanár s egyetemi magántanár hétfőn délután 2 órakor meghalt. Az elhunyt tanár Nagyváradon egy évtizedig működött a főreáliskolában, ahol a természetrajzt tanította s megírta Nagyvárad természetrajzát; külön tanulmányt írt a Püspök-fürdő diszéről a lotus virágról.

* **Elfogott notórius tolvaj.** Jászai Pállér, Hegedüs Dezső 19 éves hely- és foglalkozás nélküli notórius alak a múlt évi november havában a miskolci Erzsébet-kórházban feküdt betegen. Tétlenül itt sem tudott maradni és más foglalkozás híján az ugyanott ápolásban levő Glück Ferenc ruháit ellopta s azzal megszökött. A miskolci járási bíróság megkeresésére a nagyvárad kapitányi hivatal Pállér Dezsőt letartóztatta és átkísértette a kir. ügyészséghez. Pállér Dezső a lopást beismerte s az elloptott ruhák egy része nála meg is találtott. Pállér Dezső ellen különben a nagyvárad kir. törvényszéknél is van bűnvádi eljárás folyamatban hamis pénz csalárd használatának büntetése miatt.

* **Lőrinczy Gyula nyugdíjazása.** A városi nyugdíjbizottság ma délután 3 órakor ülést fog tartani. Az ülésen Lőrinczy Gyula rendőralkapitány nyugdíjaztatása iránti kérelmét fogják tárgyalni.

* **Pályázat a jogakadémiai tanszékre.** A hivatalos lap tegnapi száma közli Notter Antalnak egyetemi tanárrá történő kinevezése folytán megüresedett egy nagyvárad jogakadémiai tanszék betöltésére a pályázatot. A pályázat szövege a következő:

A nagyvárad kir. jogakadémia üresedésben lévő tanszékre, mellyel a jogtörténet és az egyházi jog előadása, még pddig a magyar alkotmány és jogtörténet, tekintettel az európai jogfejlesztésre, mindkét félévben heti 5—5 órában, azonfelül az I. félévben az egyházi jog heti 7 órában, valamint a II. félévben még heti 3 órai speciál-collegium előadásának kötelezettsége van összekötve, ezenel pályázat hirdették.

Az ezen tanszékkel járó javadalmak, ha arra nyilvános rendes tanár nevezetik ki, évi 4000 korona fizetés, 1280 korona szálláspénz, ötvenként 400 koronás, de 2000 koronát meg nem haladható ötödéves korpótlék, valamint az 1904. I. törvénycikkben megállapított személyi pótlék; ha nyilvános rendkívüli tanár nevezetik ki, évi 2800 korona fizetés, 200 kor. ötödéves korpótlék és 1040 korona szálláspénz és az 1904. évi I. t.-c. ben megállapított személyi pótlék.

Az eddigi alkalmazást, a végzett tanulmányokat, az esetleges egyetemi magántanári képesítést, irodalmi működést és egyéb figyelembe vehető körülményeket igazoló bizonylatokkal, továbbá keresztelő levéllel, a melyből kitűnjék, hogy a pályázó róm. kath. vallású és rövid életrajzi vázlatlall ellátott, a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterhez

címzett folyamodványokat a nyilvános alkalmazásban levők előjáróságuk útján, mások közvetlenül 1910. évi március 15-ig a nagyvárad kir. jogakadémia igazgatóságánál tartoznak benyújtani.

Budapest, 1909. december hó.

A m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter.

* **A villamos mű reformja.** A villamos felügyelő bizottság ma délután 4 órakor ülést fog tartani, melyen a villamos mű reformját fogják tárgyalni. Az ülés ezuttal nyilvános lesz.

* **A közegészségügyi bizottság ülése.** A városi közegészségügyi bizottság péntek d. u. 5 órakor ülést tart a városháza tanács termében. Az ülésen a járvány kórház ügyét fogják tárgyalni.

* **Havas idő.** Az új év úgy látszik új időt is hoz. A szokatlan őszi idő lassanként kezd télivié változni. Tegnapelőtt délben sűrű pelyhekben kezdett esni a hó s egy negyedóra alatt fehér hólepel borította a háztetőket. Tegnap a téli kép nagyon kellemetlen időre változott. Dél előtt ködös idő volt, majd délután ólmos havas eső paskolta a járőkeőket. A vidékről mindenünnen jelentenek tudósítók kisebb havazásokat. Végre megkezdődik a tél, csak olyan hosszú ne legyen, mint az ős volt.

* **Köszönet a városnak.** Nagyvárad városa tudvalevőleg 2000 koronás alapítványt tett Mártonffy Márton nevére, elismerés gyanánt azért a kiváló munkásságért, amit az iparoktatás terén kifejtett. E kitüntetést Mártonffy megleghangu levélben köszönni meg a törvényhatóságnak s ígéretet tesz, hogy a jövőben is minden törekvése oda fog irányulni, hogy az iparoktatásnak minél nagyobb szolgáltatásokat tehessen.

* **A szinkör rendben van.** A gazdasági tanácsos tegnap jelentést tett a városi tanácsnak a nyári szinkör felülvizsgálata tárgyában. A tanácsos jelentése szerint az államépítészeti hivatal kiküldöttjével felülvizgálták a szinkört s ott mindent a legnagyobb rendben, kifogástalanul találtak.

* **Elfogott rabszökevény.** Tegnap délután a vasuti állomáson egy jómódú került hurokra. Kocsis Ferenc makói születésű 20 éves kerékgyártó segédet tartóztatta le a vasuti rendőrség, aki súlyos testi sértés büntetért egy évi börtönrre ítélve a kolozsvári kir. törvényszék épületéből, ahol mint rab tartott, december 31-én reggel 7 órakor megszökött. Kocsis Ferenc tegnap délután a nagyvárad vasuti állomáson egy ismeretlen nő kezéből ki akarta ragadni a kizitáskát, azonban ez alkalommal rajtavesztett, mert Gál Antal hordár a merényletet észrevette s Kocsis Ferencet megfogva átadta a vasuti rendőrségnek. Kocsis Ferencnél egy forgópisztolyt is talált a vasuti rendőrség s valószínű, hogy elfogatása több bűncselekménynak vette elejét. Kocsis Ferencet a rendőrség letartóztatta s a kolozsvári ügyészség intézkedéséig fogva tartja.

* **Eltűnt pénztárosa.** Izsák Károly hetes panaszt emelt, hogy fekete börtárcáját 25 korona 70 fillér tartalommal ismeretlen tettes ellopta. — A rendőrség a nyomozást folyamatba tette.

* **Megvert asszony.** Sági Gergely fugyivásárhelyi lakos a vele vadházasságban élő Csóka Erzsébetet a Bóthy Ödön utcán fejbe verte. Csóka Erzsébetet a verekedésre odasiető rendőr a biharmegyei közkórházba utasította fejének bekötözése végett. Sági Gergelyt pedig

előállította s a rendőrkapitányi hivatal az eljárást folyamatba tette.

* A) Ösmered Stern-t? B) Hogyne a Bémer-téren a villamos megállónál van a villamosfelszerelési üzlete.

* **Elűtötte a kocsit.** Szabó Lajos nagyszántói lakos Papp Györgynét a kishidőnél kocsijával elűtötte. A súlyosan sérült nőt a mentők beszállították a biharmegyei kórházba, Szabó Lajos ellen pedig az eljárást folyamatba tette.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Szerda: Sári bíró.

Csütörtök: Délután: Taifun. Este: Cigánybáró.

Péntek: Tilos a csók. (Bartók Etel bemutatkozása.)

Szombat: Sasfiók. (Gózon Gyulával.)

A katonai zenekar kérdése.

A Sasfiók előadása ismét aktuálisá tette a kérdést: mi jobb a színházban, a katonai, vagy a polgári zenekar?

Mikor ezt a kérdést felvetjük, nem lehet szem elől téveszteni, hogy a döntésnél egyformán szerepet játszik a művészi és a nemzeti szempont.

Művészi szempontból kétségtelen, hogy a katonai zenekar sokkal jobb a polgáriánál. Jobbak a tagok, nagyobb a létszám és összehasonlíthatatlanul különb a fegyelem. El kell ismerünk, hogy a zenés darabok előadása sokkal jobb ma, mint volt a polgári zenészek idejében. Az pedig talán mindnyájunk érdeke, hogy a színház színvonala minél magasabb legyen. Két zenekar közül tehát azt fogom választani, amely magasabb színvonalat, tökéletesebb előadást biztosít. A művészeti szempont a katonák mellett dönt.

Hogy állunk a nemzeti szemponttal?

Először is konstatáljuk, hogy a polgári zenekarban egy szállal sem volt több magyar ember, mint van a katonában. »Csehek Magyarországon» lehetne a címe egyiknek is, másiknak is. Ha nekem olyan polgári zenekart hoznak, amely magyarokból áll, akkor azt mondom, éljen a polgári zenekar, éljen, ha gyengébb is, éljen, mert magyar! De: hogy a csehek közül mért válasszam a rosszabb muzsikust a jó muzsikust cseh helyett: ezt már igazán nem lehet megérteni.

Maradna az a kifogás, hogy a Sasfiókból sok osztrákellenes részt kihagytak, más hazafias darabot pedig nem is lehet előadni, mert a katonai zenekar ezekhez nem szolgáltatathat zenét.

Hát itt bizony beleütközünk az osztrák vaskalapba s érezzük, hogy a mai osztrák és magyar hadsereg egynek érzi magát még mindig a Napoleon által elvert cseh osztrák hadsereggel. Azt is nehéz polgári ésszel felfogni, miért botránkozott meg a hadsereg osztrák szelleme a Sasfiókból kihagyott osztrák-ellenes kifejezéseken s miért nem botránkozott meg azokon is, amelyek benne maradtak? Pedig ezekből is csinos bokrétát lehetne összehemzseztetni. Az is kétségtelen dolog, hogy mikor a Sasfiók a magyar közönség tapsai közt dörög az osztrákok közt, senkinek sem jut eszébe a mi derék háziúrunkra, magyar bakáinkra gondolni — még a cseh zenészekre sem.

Mégis csak apróbb kihuzásokkal adták a darabot, ugyanugy, mint a Magyar Színházban; a Nemzetiben pedig elő sem merték adni. Ez lehet felsőbb stratégia, lehet osztrák katonai bölcsesség, lehet magasabb politika, de hogy semmi értelme sincs, az bizonyos.

Hanem hát ez az értelmetlenség megvan s ezzel számolnunk kell. És nem is olyan nehéz az a leszámolás. A Sasfiók s még egy-két osztrákellenes darab betöltenek egy-egy évadban mondjuk 10 estét. Vagy mondjuk huszat. Egyik sem zenés darab, a zenekar mindeniknél csak a közzenét szolgáltatja a felvonások közt. Szerződjék az igazgató a katonazenekarral úgy, hogy ha valamelyik estén felsőbb rendeletre nem jelenik meg, akkor levon a fizetésből annyit, amennyiért közzenére cigányzenekart is kap. Vagyis ha katonáéknak nem tetszik egy darab, alkalmazzunk az ő költségekre cigányzenekart.

Akkor minden édeket szem előtt tartotunk. Lesz állandó kitűnő zenekarunk, a mikor pedig ezt a zenekart felsőbb csefiterendeli, állít maga helyett helyett.

Ismételjük: a mai osztrák és magyar hadseregben, pláne annak magyar részében osztrák érzékenykedésnek semmi helye. De ha van, a fenti módon igen egyszerűen le lehet vele számolni s minden izellenkedést el lehet kerülni. Hanem hogy ezért a néhány szórványos esetre a jó cseh zenészek helyett állandóan rosszabb cseh muzsikusokkal kinlódjunk, ráadásul az igazgatót is megfenyegessük; engedelmet kérek, ez a másik tuzás, ennek épp annyi értelme van, mint a Sasfiók megcenzurálásának.

—r.

Taifun. Lengyel Mennyhért kitűnő drámája a Taifun holnap kerül színre először délutáni előadásban. A darab különös levegője, édekesítő meséje, nagyszerűen megfestett alakjai a délutáni publikum számára elsőrendű élvezetet ígérnek.

Cigánybáró. A keringőkirály remeke, a melyet régóta nem hallottunk Nagyváradon, holnap este ismét szóhoz jut Szigligeti színpadán. A klasszikus operett előadására már ma lehet jegyeket váltani.

Tilos a csók. Pénteken este érdekes előadás lesz a színházban. Az igazgató fellépteti Bartók Etelt, aki — ha fellépése sikerrel jár — tagja lesz a társulatnak. Bartók Etelnek, mint igen temperamentumos, széphangu szubrettnek jó neve van a vidéken s így nagyon valószínű, hogy a nagyváradi közönség tetszését is ki fogja vívni.

Sári bíró. A Sári bíró — most már kétségtelenül konstatálhatjuk — teljes sikert aratott Nagyváradon. Mórincz Zsigmond bájos falusi rajzát, amelyet nagy realitással s egyszerűsággal duzzadó humorral írt meg, estéről-estére igazi élvezettel hallgatja a színház publikuma. A pompás népszínművet ma este adják negyedszer.

MULATSÁG.

Kolon estély. A Nagyvárad és Bihar megye urasszonyainak megbízásából Böhm Ferenc, Böszörményi László és Pajor Kálmán által rendezett legközelebbi kolon-estély január hó 8-án, a befejező estély pedig február hó 1-én lesz megtartva.

A pecesszölösi önkéntes tűzoltók mulatsága. A pecesszölösi önkéntes tűzoltó egyesület saját pénztára jабára 1910 január hó 9-én, a »Jéggince» helyiségben zártkörű táncmulatságot rendez, melyre a rendezőség most küldte szét a meghívókat. A táncmulatság kezdete este 8 órakor. Belépti díj személyenként 1 korona. Kitűnő zenéről a rendezőség, jó italokról és izletes ételekről Gujás Gyula vendéglős gondoskodik.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti tőzsdetudósítások.

A gabonatőzsde határidői.

Budapest, január 3.

— Délután 4 órakor. —

Buza május 1909. 50 kilogrammonként	14.35
Buza októberre	13.91
Buza ápr.	11.80
Rozs okt.	10.29
Zab májusra	—
Zab októberre	7.78
Tengeri máj. 1909	7.86
Tengeri jul.	8.05
Tengeri májusra 1910.	7.24

Értékdőzsde.

— Délután 4 órakor. —

Osztrák hitelbank részvény	634.—
Osztrák magyar államvasuti részvény	736.75
Leszámitoló bank	482.—
Rimamurányi	572.—
Osztrák-m. államvasuti részv.	697.50
Közuti vasut	552.—
Városi villamos vasut	269.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1909. jan. 3.

Magyar arany járadék 4 száz.	111.57
Magyar koronajáradék 4 száz.	93.25
Magyar koronajáradék	82.75
Magyar földteherment. kötvény 4. sz.	240.—
Horvát-szlavon földteherment. kötvény	95.50
Osztrák járadék papírban	186.—
Osztrák járadék ezüstben	145.—
Osztrák járadék aranyban	97.25
Osztrák korona járadék	99.—
1860. osztr. államsorsjegyek	116.50
Osztrák magyar bankrészvény	197.50
Magyar hitelbank-részvény	150.25
Osztrák hitelbank-részvény	730.—
Magyar hitelrészvény	748.—
London vista	631.50
Páris vista	689.50
20 frankos (Napoleonder)	19.02
Német birodalmi márka	117.56
20 márkás arany	23.51
Magyar nyereség sorsjegy kölcsön	93.95
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölcsön	90.40

NYILTTÉR.

Kiadó

4 szoba, konyha, fürdőszoba, cselédszoba és a szükséges egyéb mellékhelyiségekből álló lakás

1910. évi május hó 1-től

a nagyváradi kereskedelmi és iparkamara székházában, Teleky- és Dudek-u. sarkán.

REGÉNYCSARNOK.

A réthegeyi választás.

Irtá: Barabás Szaniszló.

(Folytatás.)

37

És csakugyan nagy hasznunk is van abból, hogy naplemente után fogunk a munkához. Kivált pedig nyáron. — Azt önök is jól tudják, mennyire elkinózzák szunyogok, legyek és egyéb csunya rovarok a szegény igavonó barmokat nappal; a melegség miatt elfáradnak, míg éjjel ezen kinzásoknak nincsenek kitéve: serényebben dolgoznak és nem lesznek oly hamar fáradtak.

Mi gondunk reá? mienk
A konyha szöglete,
Kegyelmes jó urunk
Helyzetetted ide.

Petőfi.

Ezen beszélgetés közben a kastélyhoz érkeztek. Az udvarra lépve egy nagy csapat kutya fogadta őket rémitő ugatással, melyek általános támadást intéztek az idegenekre.

Nedvesi megvonult a hölgy közelébe, mert a kutya leginkább ő ellene látzottak a legnagyobb ellenszennel viseltetni s már a nyak fogait lábikrájában hívé lenni, míg a többiek morogva szaglálták; midőn a hölgy parancsot hangon elküldte magát s a kutya bevonult farkkal, megszegeyenülve hátráltak.

»Nem bámulják önök, hogy eheim oly föltétlenül engedelmességek?» kérde a nő kisérőiről. »Legnyobb ingerültségükben elég csak egy szót szólanom, hogy azonnal megtunyáskodjanak.«

»Valóban nyakaság, oktalan állatokban ennyi értelmet látni« adá válaszul a főúrtes. »És ki a mesterük?« tevé hozzá kérdőleg.

»Én vagyok« felelé a nő büszke hangnyomattal. »Legkedvesebb foglalatosságom, ha ezen hü srivü teremtmények közt tölthetem időmet.«

Egy kutya a tilalom dacára is még mindig Nedvesi körül olázkodott és csizmájába harapott. Amaz ijedve emelte fel a lábát, s önkénytelenül, de oly erővel rugott négy lábú ellenfelének orrába, hogy az lájdmában a földre vetve magát, keservesen kezdett vonítani.

»Ah ki bántott kedves Filkom« ngrott hozzá az asszony egy bánatos sohajjal s a meglehetősen nagy kamaszt ölébe vette.

Az ugatásra és a siránkozó Filkó jajjaira a cselédek gyertyával rohantak ki a szobából s bémészködő arcokkal tolokodtak a vendégek közelébe.

»Felöltözött e már a báró?« kérde a nő a szolgálógtól.

»Még nem!« válaszolá az egyik közülök.

»A báró ur csak most ment a fürdőbe.«

»Panni vezesd ezen urakat a S. lonba« parancsolá előbbi egy köpcös fehér személynek. »Uraim sétáljanak be s tegyék magukat kényelembe, én is mindjárt önkönél leszek, — csupán ezen szenvedő kedves beteget fektetem az ágyba s nedves borítékot teszek reá« folytatóá szavait, miközben a kutyának orrát megcsókolta.

A két férfi a szolgáló nyomában haladva, a konyhán és cselédszobán keresztül a kijelölt szoba felé tartott. A konyhában, nem messze a tűzhelytől egy hosszú asztal nyult végig a fal mellett, melyen néhány kutya család aludt. Az ebek mellett egy gyurótábla volt látható s azon egy tézta lepény vala kilapitva, melyből a szakácsné vacsorát szándékozik készíteni. Az egyik ebnek bozontos farka éppen a lepényen feküdt.

»Ejnye még hová nem fekszik ezen szemtelen állat« kiáltá a szakácsné a konyhába lép-

vén. »Már most tele lesz szőrszálakkal a haluska, tudom hogy lejemhez veri a báró.«

Nedvesi és társa még fültanui voltak e siralmas kifakadásnak s mindkettő már előre föltette magában, hogy a haluskából nem fognak enni.

Az ugynevezett salon egy nagy szoba volt, mely egyszersmind magtáru is szolgált; mert egy szögletben búzával telt zsákok valának egymásra halmozva. A butorzat ugy látszék százados por alatt nyögött; legalább Nedvesi azt állítá, mert a mint egy divánon helyet foglalt, attilájára ujnyi vastag porréteg tapadt. A szobának legfeltünőbb ékessége egy nagy sodronyból készült kaliczka vala, mely galamb duchoz hasonlított s nagy tért foglalt el, jól lehet ez időszerint teljesen lakatlan vala.

»En meg nem foghatom, honnan van a légvonat, holott minden ajtó és ablak zárva van« panaszkodék Nedvesi.

»Ha nem csalódom, ugy megtááltam annak tészket« felelé a főúrtes. Nézzen csak fel, éppen a feje felett látong egy nagy lyuk, melyen át a csillagok is szemlélhetők. Onnan jó bizonyosan a légvonat.

A háziasszony e pillanatban nyitott a terembe és szinte hallá a főúrtes megjegyzését.

(Folyt. köv.)

A szegényekért felajánl

Dr. VUORIKOR ÖGYÜLÉSE

2515—1909. v. számhoz.

Arverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a Nagyvárad városi kir. járásbíróságnak 1909. évi V. III. 3778—2. számú végzésével dr. Schweiger Ede ügyvéd által képviselt Puppen fabrik M. Resk felperes részére alperes ellen 321 kor. 40 fill. követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 631 kor. becsült ingóságokra a Nagyvárad városi kir. járásbíróság fenti számú végzése folytán az arverés elrendelték, annak a felülfoglaltak köztelése erejéig s amennyiben azok törvényes zálogjog nyertek volna, alperes lakásán, Nagyváradon, Bazár épület utcában, leendő megtartására határozott 1910. január hó 25. napjának délelőtt 11 óraig tüzetik ki, mikor a bíróság lefoglalt butorok, üzlet árúk s egyéb ingóságok a legelőbb igérnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fogják adni.

Felhívtnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az arverés megkezdéséig alulírott kiküldöttél vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kihüggéstét követő naptól számítatik. Nagyvárad, 1909. évi dec. hó 29-ik napján.

Bakó Balint,
kir. bír. végrehajtó.

Magyar Élet- és Járadék Biztosító Intézet

Budapest

VI., Teréz-körút 52. és Gyár-utca 27.

Az éssznyereség a biztosított tagok tulajdonát képezi és annak 70 százaléka teljesített befizetések arányában, a tagok között kerül feosztásra.

Az intézet az életbiztosítás összes neveit mivel jutányos díjak és előnyös feltételek mellett. Ajánlja különösen a halál esetére szóló tőke biztosítást a család ellátására, a kölcsönös biztosítást a házas-társak részére, a halál és elérés esetére szóló vegyes bizto-

sítást, kiházasítási biztosítást leányok részére, esetleg nevelési járadékkal kapcsolatosan.

Ajánlja továbbá magánhivatalnokok részére a nyugdíjbiztosítás különböző neveit, azonkívül özvegyi járadék biztosítást és állami, illetőleg közhivatalnok nyugdíjaztatása esetére lakbérpótló járadékot.

Az összes biztosítási módokatnál kívánságra a rokkantsági kockázatot is elvállalja az intézet, olykém, hogy munkaképtelenség esetén a biztosított tag a díj fizetése alól felmentetik.

Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál az intézet biharmegyei főügynöksége:

A Magyar Bank Részvénytársaságnál Nagyváradon.

(Titkár: Pásztor Ferenc.)

Halló! Kérem a 882. számot! t. i.

Frenkel Ignác
asztalos

Kert utca 16. szám alatti butorraktárát, hol minden szoba- és konyha-butor raktáron van. Vesz és elad kevésbbé használt butorokat. Butor tisztítást és szakszerű javításokat a legolcsóbban végez. Butorszükségletünk beszerzése előtt saját érdekünkben ne mulasszuk el a tenni céget felkeresni.

Belépési felhívás.

A polgári takarékos és segélyszövetkezet Kossuth-u. 4. sz.

1910. január 1-én megnyitja

15-ik évtársulatát.

Az igazgatóság ez uton felhívja Nagyvárad város és Biharvármegye t. közönségét az új évtársulatba való belépésre. A belépés tetszőszerinti számú törzsletét jegyzésével történik, melyek mindegyike után hetenkint 1 kor. fizetendő a szövetkezet pénztárába. Vidéki tagok a befizetéseket postai csekk útján is eszközölhetik. Az új évtársulat 3 évig tart, melynek eltelté után a tagok az általuk ekként megtakarított tőkét az elért haszoneredményben való arányos részesedés mellett megkapják.

A szövetkezet célja, hogy tagjainak a heti befizetésekből tőkét gyűjtson és hogy tagjai hitelének, keresetének és gazdálkodásának előmozdítása céljából nekik olcsó és kényelmes kölcsönök nyújtson. Kölcsönök adatnak: a) a heti befizetések kilenczted része erejéig minden további biztosíték nélkül; b) ingatlanokra; c) elegendő biztosítékot nyújtó kézi zálogra; d) megfelelő kezesség mellett váltóra, kötelezvényre. A szövetkezetbe való belépés alkalmával törzsletenkint 50 fillér beiratási díj fizetendő és egy heti részlet befizetése után már mindenki megkapja törzsletételi könyvecskéjét.

Az új évtársulatba belépők részére kölcsönök már most folyósíttatnak. A kölcsönökről kiállított kötelezvények bélyeg- és illetékmentesek. A belépni szándékozók felkéretnek, hogy a felvétel iránt üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. sz.) mielőbb jelentkezni sziveskedjenek.

Tisztelettel

„a Polgári takarékos és segélyszövetkezet“
igazgatósága.

Egyszeri használat meggyőz mindenkit, hogy a

Gyöngy Szinzsappan

minden vízben, akár meleg, vagy hideg, kemény vagy lágy, gyorsan és erősen habzik; könnyen hatol a szövetbe, MEGLEPŐ GYORSAN OLDJA A SZENNYET, anélkül, hogy a szövetnek legkevésbé is ártalmára volna, teljesen tiszta és ment maró anyagoktól.

Csodálatos tisztító erejét a nyers anyagok leggondosabb kiválasztásának köszönheti.

A Gyöngy Szinzsappan

mindig egyenlő minőségben lesz előállítva.

Használata minden tisztítási célra és mindennemű mosáshoz a legkiadósabb.

A Gyöngy Szinzsappan

minden háztartásban jelentékenyen megtakarít IDŐT, MUNKÁT és PÉNZT.

A Gyöngy Szinzsappan

a mosósappanok királya.

Elsőrendű magyar gyártmány

Készíti a

Magyar Zsirművek r. t. Nagyváradon,

melynek városi raktárában (Zöldfa-utca) ezenkívül a mosósappanok minden faja (debreceni, szegedi, csont, márvány, legfinomabb beretvaszappan stb.) valamint KÓKUSZZSIR, CSÓ és LEVESTÉSZTÁK a legkisebb mennyiség vételénél is EREDETI GYÁRI ÁRON KAPHATÓK.

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban.

Lévai Márton

sirkőraktára
Nagyvárad, Fő-utca 20.

Tisztelettel tudatjuk, hogy az élesdi erdőseinkben

termelt tűzifa
szállítását és eladását

megkeztük

s ajánljuk vagononként

és méterenként

I-ső osztályu

bükkszász tűzifánkat

és vágott fát házhoz is szállítva.

Nagyobb vételnél megfelelő árengedmény!

Rendeléseket kérjük Központi irodánkhoz (Uri-utca 3. sz.) és Fried és Társához Teleky-u. 16. Telefon 914.

Telefon 814.

Élesdi Erdőipar és Koepfer-rendszerű Fatelítő r.-t Nagyváradon.

Uj üzlet!

Uj üzlet!

Villamos és légszesz felszerelési vállalat

Benedek és Frisch

Sas passage.

Telefon 946

Raktáron tart villamos és légszesz felszerelési alkatrészeket. Olcsó fény társulat kizárólagos képviselője. Elvállalunk karban tartásokat légszesz villany házi csengőket és telefonokat. Költségvetésekkel díjmentesen szolgá-lunk. Telefon hívásokra személyesen megjelenünk.

Kiváló tisztelettel

BENEDEK ÉS FRISCH.

Kecskeméthy István

Nemzeti szállodája, étterme és kávéháza, Kert-utca, ipartestületi ház.

Van szerencsém, úgy a helybeli, mint a vidéki közönség b. tudomására hozni, hogy a Nemzeti szálloda összes vendégszobáit, sörcsarnokát, éttermét és kávéházát újonnan átalakítottam azokat a mai kor igényei szerint berendeztem, a szobaárakat pedig le-szállítottam. Egyben kiemelem, hogy nyáron át szép kerthelyiség áll a közönség rendelkezésére.

Jó magyaros konyhám, frissen csapolt kőbányai sör és sajátermésű boraimat mérsékelt áron biztosítom vendégeim részére.

Naponta friss és izletes villásreggeli ebéd és vacsora. Abonensek elfogadtatnak, mérsékelt árak mellett.

Ugy a szállodát, mint a sörcsarnokot és éttermet személyesen vezetem s vendégeim pontos és előzékeny kiszolgálásáról mindenkor gondoskodom.

Szíves pártfogást kér tisztelettel

Kecskeméthy István,
vendéglős.

Tartós fűtésre legalkalmasabb és legjutá-nyosabb tüzelő anyag a COAKS.

Meidinger és egyéb töltőkályhák fűtésére legjobb a

GÁZ-COAKS,

mert a súlyosabb és ezáltal drágább bányá coaks (Meiler-Coaks) sokkal nehezebben gyul meg. A közvetítőktől vásárolt coaks többnyire ily bányá coakssal van vegyítve és ezáltal kisebb értékű.

A coaks jelenleg 4 kor. 80 fill. métermázsánként.

Ha 250 kilós részletekben rendeltetik meg a coaks, akkor métermáz-ánként 40 fill. fuvardíjért a város belterületén haza küldjük és beraktározzuk.

Gázfogyasztáinknak kedvezményt nyújtunk a coaks vásárlásánál, amennyiben ha egyszerre legalább 25 b kilós részletekben rendelnek, akkor nekik fuvarbért nem számítunk.

A légszeszgyár.

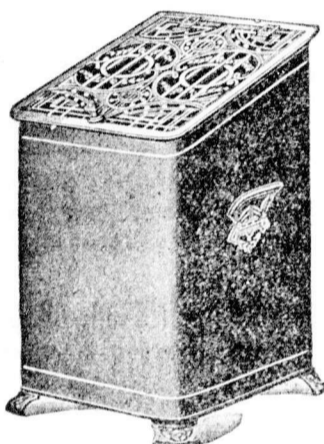
LÖRINCZ MÓR Nagyvárad, Bémer-tér

Legnagyobb raktár grammophon, beszélő gépek, alkatrészek és lemezekből.

Grammophon javítások

mérsékelt árért szakszerűen és felelet mellett. Le-
mezek mindkét oldalon bejátszva 2 koronától feljebb.
Folyton raktáron új felvételek.

Eredeti belga fegyverek, töltények, vadász-táskák
nagy választéka.

= Kályha kiállítás =

hosszanéző METEOR kályhákból, kályhatálcák, előtétek,
faládák, széntartók, kályhaellenzők, paravánok legszebb
kivitelben. Valódi porosz fűtőszén

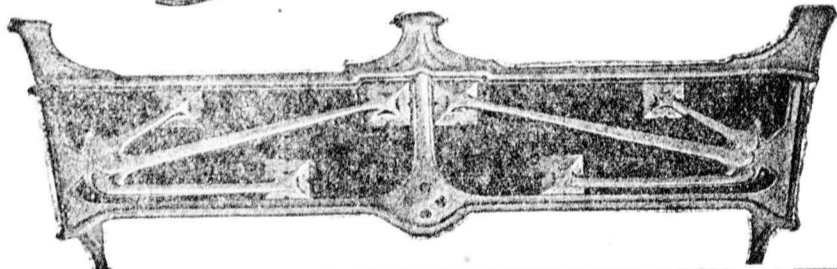
Telefon 390 sz.

Tarsoly és Risztó

különlegességű vaskereskedésében, Rákóczi-ut.

M. KIR. LŐPORÁRUDA

és mindennemű töltények raktára.

Műipari kiállítás.

Iparművészeti tervezések.

REISZ MIKSA

butorgyára

Békéscsaba

Nagyvárad.

Kossuth (Sas-u.) 7.

Polgári butorok.

Jutányos árak.